

men jeg negter ikke, at jeg har dog nogen Tvivl paa Bunden om, hvorvidt denne Enighed virkelig skulde være saa stor, som det ærede 1ste Medlem for Kjøbenhavn mente. Saltfald maa man vistnok finde det meget naturligt og tilgiveligt, om jeg fra min Side ikke nærrede denne Forestilling efter den Maade, hvorpaa begge de ærede Forslagsstillere, og ikke mindst den første af disse, have udtalt sig om Regjeringens Forslag og navnlig om dets hele Grundtanke; thi — det være sagt uden nogenformelst Bitterhed — det var ikke de venligste Udtryk, som det ærede Medlem, til hvem jeg nærmest sigter, brugte om forskjellige af de Bestemmelser, der netop ere væsentlige i hele dette Lovforslag. Allerede med Hensyn til selve Hovedtanken, nemlig den om Uvædelingen, forekom der mig at være en stærkere Modstætning mellem vore Anskuelser, end der egentlig kan forenes med en saadan Enighed. Det ærede Medlem erklærede nemlig idag den hele Tanke for et Tilbageffridt, og da jeg jo anser dens Gjennemførelse for et Fremffridt, vil det jo være vanskeligt for os at enes. Men, som sagt, ogsaa med Hensyn til Opfattelsen af det Enkelte i Forslaget, viste det sig, at det ærede Medlem saa paa den hele Tanke i Lovforslaget som paa noget temmelig Uheldigt og Forkasteligt. Jeg tror rigtig nok, at han der i flere Punkter gjorde Lovforslaget uret, og det var jo muligt, at man ved en længere Forhandling kunde oplyse hinanden; jeg for mit Vedkommende haaber da, at det skulde være mig, der vilde kunne oplyse det ærede Medlem; saaledes f. Ex., naar han undertiden talte, som om der i Grunden slet ikke gaves nogen Frihed i de 4 første Klasser, idet han sagde, at der var det, at Trykket hvilede, men der opnaaede man isølge Lovforslaget ikke nogen Lettelse undtagen med Hensyn til Engelff. Han nævnte slet ikke Naturlære og Græff, og hvad navnlig Græff angaar, antager jeg dog, at han vil finde en meget betydelig Lettelse i, at dette Fag falder bort, ligesom da ogsaa Fritagelse for Naturlære er en meget væsentlig og betydelig Lettelse. Jeg tror dog nu, at man maa sige, at, naar disse Klasser paa den ene Side blive fritagne for Græff og paa den anden

Side for Naturlære og Engelff, eller, hvis man ikke vil det, for geometrisk Tegning, som ogsaa har sin Betydning — da er der allerede derved fremkommet en ikke ringe Lettelse. Men jeg vil sige til, at efter min Mening vil Lettelsen ogsaa vise sig paa en anden Maade, som ikke kan faa sin bestemte Betegnelse i Loven, idet der, som jeg oftere har haft Leilighed til at sige, vil blive meget tilbage, som vil være at gennemføre af selve den højere Skoleadministration, og man maa da vel kunne have nogen Tillid til, at denne paa bedste Maade vil gennemføre Loven i den Aand, hvori den er given; og derved tror jeg, at der paa flere Maader vil kunne fremtræde Lettelser, idet der ved Fritagelsen for de mathematisk Discipliner paa den ene Side og paa den anden Side for de klassiske Sprog i de to øverste Klasser er aabnet Udsigt til tilsvarende Lettelser ogsaa i de yngre Klasser. Det er aabenbart, at man ved at ordne Forholdet mellem Undervisningen i de fire første Klasser og de to sidste Klasser, saa at sige ved Opstillingen af Timetabellerne kan tilvejebringe betydelige Lettelser for de Studerende. — Paa den anden Side har det ærede Medlem oftere talt temmelig nedsettende eller ringeagtende om hvad der kunde opnaas i forskjellige Retninger. Han mente, at hvad der kunde udrettes i Latin betydede ikke Noget, og for at lade det træde noget stærkere frem, brugte han det Udtryk: „Hvad kan man i saa Henseende vente, at der kan være lært ved det 15de Aar?“ Det beror paa en Feiltagelse, og der er virkelig en stor Forskjel paa det 15de og det 16de Aar. Der er her Tale om Tiden fra det 12te til det 16de Aar; det er først ved Udgangen af det 16de Aar, at Disciplene gaa over i øverste Klasse, og jeg tror virkelig, man maa indrømme, at der er en stor Forskjel paa det 15de og det 16de Aar. Jeg tror ikke, at man med nogen Sigt kan sige, at der ikke i 16 Aars Alderen skulde være en saadan Modenhed tilstede, at Undervisningen, naar den gaves paa behørig Maade og i behørigt Omfang, jo vil kunne have en stor og blivende Virkning paa Disciplene. Men værre bliver det, naar vi komme over til de to ældste Klasser, thi der vilde det ærede Medlem